

Recenzia

Príspevok k praktickej obnove dreveníc

Igor Krpelán: *Pokračovanie rodu. Úpravy objektov ľudovej architektúry. Vydavateľ Jaga group, Bratislava, 1998. Strán 112.*

Zachovanie a obnova pamiatok ľudovej architektúry je pravdepodobne jedným z najproblematickejších úsekov našej pamiatkovej starostlivosti. Ak sa uvažuje o možnosti ich zachovania, málokto sa doteraz odvážil povedať, že by napr. oravské drevenice aj dnes a v budúcnosti mohli slúžiť na trvalé bývanie. Aj pri záujme zachovať ich a pri ich úprave sa často svojvoľne narába s dochovanými hodnotami týchto objektov, takže strácajú vlastný charakter.

Architekt Igor Krpelán, ktorý má za sebou bohatú prax a dobre pozná ľudovú architektúru z technickej i výtvarnej stránky, podujal sa na niekoľkých príkladoch prezentovať, ako možno pristupovať k jej obnove tak, aby sa v nej dalo bývať aj v dnešných časoch a aby sa pritom zásadne neporušil jej charakter.

Vypral si pätnásť príkladov konkrétnych objektov priamo z terénu, na ktorých dokumentuje, ako by ich bolo možno upraviť. Uvádza príklady navrhovaných dispozičných riešení, porovnáva ich s pôvodným stavom, dokumentuje výkresy priečelí. Ide napospol o objekty z Oravy, kde autor pôsobí a prostredie dôverne pozná – zväčša sú to drevenice. Iba vo dvoch prípadoch autor

uvádza, kde objekt stojí – ide o hotové realizácie. V iných prípadoch, aj keď ide o konkrétne objekty, pre isté pochopiteľné príčiny sa nezmiňuje o ich konkrétnom umiestnení.

Okrem toho v knihe možno nájsť veľa informácií o technickej i tvarovej charakteristike oravskej ľudovej architektúry, o zásadách jej dispozičného riešenia i detailoch, o využiteľnosti tradičných hodnôt pre dnešok i nových konštrukčných riešeniach.

Ďalej je tu niekoľko príkladov, fotograficky doložených realizácií kladného i záporného charakteru s konkrétnym hodnotením. V závere knihy sú dva príklady úprav ľudovej architektúry zo zahraničia: jeden z Čiech a druhý zo Slováckmi založeného mesta v Maďarsku, Békéšskej Čaby. Tieto príklady vhodne dopĺňajú ilustračný materiál - ide o objekty hlinené, z hľadiska stavebnej hmoty zásadne odlišné od oravských dreveníc.

Aj keď sa autor v knihe venoval hlavne ľudovej architektúre jedného kraja, možno ju pokladať za významnú inšpiráciu v diskusii o problematike obnovy ľudovej architektúry u nás vo všeobecnosti. Názov „Pokračovanie rodu“ si autor zvolil zámerne, rozmyšľajúc a simulujúc, ako by si počínali predkovia – stavitelia pôvodných objektov, keby stáli pred problémom využívať svoje stavby v dnešných časoch. Prítom autorovi ide aj o to, aby vytvoril medzičlánok pre novú architektúru slovenskej dediny, prirodzene nadväzujúcu na tradičné a osvedčené hodnoty.

Ing. arch. Igor Thurzo

